

ODESZLI NA WIECZNA, WARTĘ

*Śmierć każdego człowieka umniejsza mnie
albowiem jestem zespolony z ludzkością,
przeto nigdy nie pytaj komu bije dzwon;
Bije on Tobie.*

*John Donne poeta angielski
(za E. Hemingway „Komu bije dzwon”)*

Odeszli na wieczną wartę

Jelenia Góra 2019

Tekst
Adam Solarz

Współpraca
Danuta Sitek, Jan Kielbowski, Andrzej Gawłowski

© Copyright by, 2019

Projekt okładki
Jan Kielbowski

Zdjęcia
Andrzej Gawłowski

Wydanie I

ISBN 978-83-937883-7-8

Wspominanie historii jeleniogórskiego harcerstwa nie jest możliwe bez pamiętania o tych, którzy odeszli na wieczną wartę. Oni bowiem swoją służbą w szeregach Związku Harcerstwa Polskiego historię tę pisali. Ich doświadczenia, przemyślenia i praca dowodzą, że harcerski etos jest ponadczasowy. Że idea harcerskiego czynu nie przemija. Że [...] *przeszłość zachowana w pamięci staje się teraźniejszością* - jak napisał Tadeusz Kotarbiński.

Zniczem harcerskim, zadumą nad mogiłą, pamięć o zmarłych uczcili:

Jadwiga Hansel

Helena Jagiełło

Danuta Sitek

Zofia Zator

Andrzej Gawłowski

Jan Kielbowski

Krzysztof Michajluk

Adam Solarz

Mirosław Urbaniak

Waldemar Wiśniewski

Indeks nazwisk

1.	Bogucka Wandada.....	str. 34
2.	Ciura Zdzisław	str. 25
3.	Dobiecki Józef	str. 9
4.	Domalewska Eugenia	str. 7
5.	Garbat Danuta	str. 19
6.	Gawlak Barbara	str. 28
7.	Hake Czesław.....	str. 38
8.	Hodun Wiesław.....	str. 42
9.	Jędrzejczyk Anna	str. 18
10.	Jurczyk Teresa	str. 27
11.	Kaczmarek Krzysztof	str. 39
12.	Kadłucki Maciej	str. 37
13.	Kiewicz Adam	str. 14
14.	Kitajkowska Janina.....	str. 46
15.	Ludwinowicz Edward.....	str. 32
16.	Łais Henryka.....	str. 20
17.	Łokaj Jerzy i Janusz Maciej	str. 44
18.	Machay Andrzej.....	str. 13
19.	Malinowska Danuta.....	str. 23
20.	Marciniak Włodzimierz.....	str. 35
21.	Marszowiecki Marcel.....	str. 46
22.	Menich Jerzy	str. 45
23.	Mieczkowski Konrad.....	str. 30
24.	Moskaluk Andrzej.....	str. 40
25.	Perl Danuta i Bolesław.....	str. 29
26.	Pękalski Marian i Jakub.....	str. 33
27.	Pilarz Barbara.....	str. 11
28.	Popek Zofia.....	str. 36
29.	Romankiewicz Zdzisław.....	str. 31
30.	Romańczuk Stefan.....	str. 17
31.	Skowron Teresa -Mitka	str. 12
32.	Sobka Maria.....	str. 41
33.	Sobolewski Kazimierz.....	str. 10
34.	Świczarz Stanisław.....	str. 24
35.	Świdorska Wanda.....	str. 8

36.	Truszczyński Kazimierz.....	str. 22
37.	Urbaniak Teresa.....	str. 26
38.	Walczak Mieczysław.....	str. 15
39.	Warecki Henryk.....	str. 47
40.	Winiarska Zofia.....	str. 21
41.	Wolniak Andrzej.....	str. 43
42.	Zoń Jerzy.....	str.16

hm. **EUGENIA DOMALEWSKA** (5.4.1897 - 25.9.1973)

Do ZHP wstąpiła w 1918 roku. Drużynowa, w latach 1933 - 1935 komendantka Hufca ZHP w Zdołbunowie na Wołyniu. Przewodnicząca komisji kształcenia starszyny i stopni Wołyńskiej Komendy Chorągwi. Uczestniczka Złotu w Spale w 1935 roku. 8.05.1946 roku przyjechała z Syberii do Jeleniej Góry. W 1956 roku założyła 27 DH im. Bohaterów Westerplatte. Od 1962 roku pracowała na stanowisku kwatermistrz Hufca, była członkiem komisji stopni instruktorskich. Odznaczona Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. R7/2.

hm. **WANDA ŚWIDERSKA** (27.1.1918 - 24.2.2003)

Do ZHP wstąpiła 1929 roku. Służbę instruktorską rozpoczęła w 1935 roku. Drużynowa w Chorągwi Wileńskiej, a w latach 1945-1949 w Chorągwi Białostockiej. W 1956 roku podjęła służbę w jeleniogórskim Hufcu. Była drużynową i szczerpową w Siedlęcinie. Odznaczona Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” i tytułem honorowym „Instruktor Senior ZHP”

Cmentarz w Siedlęcinie.

hm. **JÓZEF DOBIECKI** (6.12.1899 - 21.08.1989)

W 1914 roku wstąpił do I Lwowskiej Drużyny Skautowej. Pełnił funkcje zastępowego, przybocznego, a od 1919 roku jej drużynowego. Wchodził w skład Naczelnej Komendy Skautowej we Lwowie (1919). Był komendantem Hufca Harcerzy we Lwowie (1921-1922) Jako harcerz brał udział w obronie Lwowa. W latach 1932-1934 był komendantem Hufca w Chodorowie. Opracował podręcznik, *Wskazówki dla nowopowstających drużyn harcerskich* (1921) W 1976 roku założył, a w 1982 roku zarejestrował w jeleniogórskiej Komendzie Chorągwi Krąg Byłych Skautów-Harcerzy I LDH.

Cmentarz w Sobieszowie.

hm. **KAZIMIERZ SOBOLEWSKI** (27.9.191 - 19.6.1979)

Do ZHP wstąpił w 1931 roku. W latach 1938-1939 był komendantem IV Hufca Harcerzy w Krakowie. Od 1942 roku w składzie Komendy Chorągwi Szarych Szeregów w Krakowie. W sierpniu 1945 roku był członkiem kadry kursu podharcemistrzowskiego, Krakowskiej Komendy Chorągwi ZHP w Szklarskiej Porębie. Po jego zakończeniu Komendant Krakowskiej Komendy Chorągwi zaproponował K. Sobolewskiemu pozostanie w Jeleniej Górze i zorganizowanie Chorągwi Harcerstwa. Funkcję komendanta Chorągwi pełnił do września 1948 roku.

Cmentarz w Myślenicach.

hm. **BARBARA PILARZ** (8.11.1942 - 21.7.2010)

Do ZHP wstąpiła w 1966 roku. Była drużynową, szczepową, członkiem Rady Hufca, Komisji Rewizyjnej, instruktorką kadry kształcącej na obozach Hufca, komendantką samodzielnego obozu - kurs drużynowych harcerskich w Kliczkowie (1970r.). Odznaczona Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. 34CK1/R8/6.

pwd. **TERESA SKOWRON-MITKA** (2.11.1955- 9.3.2018)

Do ZHP wstąpiła w 1968 roku. Była drużynowa Zuchów, członkiem komendy Ośrodka - Sobieszów, członkiem kadry obozu w Kliczkowie.

Cmentarz w Sobieszowie.

hm. **ANDRZEJ MACHAY** (28.9.1937 - 19.11.2007)

Do ZHP wstąpił w 1946 roku. Służbę instruktorską rozpoczął w 1960 roku jako drużynowy. Był szczepowym, komendantem ośrodka harcerskiego Smolec i Hufca Wrocław Powiat. Zastępca komendanta a od 1973 do 1975 roku komendant Chorągwi Dolnośląskiej. W latach 1976-1981 przewodniczył Komisji Rewizyjnej Chorągwi Jeleniogórskiej. Był członkiem Rady Chorągwi i jej prezydium, członkiem Rady Naczelnej ZHP. Odznaczony został Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz Wrocław-Kiełczów. 34/45/4.

hm. **ADAM KIEWICZ** (1.1.1923-30.07.2018)

Do ZHP wstąpił w 1937 roku. W latach 1957-1967 komendant Centralnej Szkoły Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka w Cieplicach Śląskich Zdroju, a w latach 1983 - 1985 w Oleśnicy. Od 1967 do 1972 roku, był komendantem Chorągwi Dolnośląskiej, członkiem Rady Naczelnej ZHP, przewodniczącym Komisji Historycznej Dolnośląskiej Chorągwi ZHP. Autor licznych wydawnictw merytorycznych i związanych z historią ZHP. Odznaczony Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz Wrocław-Kiełczów. 73/87/9.

hm. **MIECZYŚLAW WALCZAK** (23.2.1930 - 4.3.2007)

Do ZHP wstąpił w 1956 roku. W latach 1961-1965 był zastępcą komendanta Centralnej Szkoły Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka w Cieplicach Śląskich Zdroju. Następnie instruktorem Hufca ZHP w Jeleniej Górze. Od marca 1969 roku, członek Rady i komendy Hufca, zastępca komendanta Hufca ds. programowych. Założył Krąg Instruktorski przy Studium Nauczycielskim. Był komendantem zimowisk i obozu w Kliczkowie (II turnus 1970 r.) Odznaczony Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz Wrocław -Kielczów 63/39/5.

phm. **JERZY ZOŃ** (03.7.1938 - 19.7.2017)

Do ZHP wstąpił w 1948 roku. Należał do 67 DH w Kowarach, był drużynowym, uczestnikiem obozu-kursu dla drużynowych w 1957 roku. Instruktor jeleniogórskiego Hufca.

Cmentarz w Kowarach 6/3/10.

phm. **STEFAN ROMAŃCZUK** (12.11.1940 - 10.2.2018)

Do ZHP wstąpił w 1968 roku. Był drużynowym i gospodarzem Ośrodka harcerskiego w Szklarskiej Porębie. W latach 1968-1969 pracował w komendzie Hufca na stanowisku instruktora ds. Związków Drużyn.

Cmentarz w Szklarskiej Porębie.

phm. **ANNA JĘDRZEJCZYK** (4.03.1946 - 27.10.2011)

Do ZHP wstąpiła w 1971 roku. Była drużynową i szczepową w Karpaczu. Autorka piosenki harcerskiej nawiązującej do ochrony przyrody „Hej harcerze wyjdźcie z klas...”

Cmentarz w Karpaczu. E/2.10.

hm. **DANUTA GARBAT** (21.4.1934 - 26.11.2014)

Do ZHP wstąpiła w 1948 roku. Była drużynową, szczepową, członkiem komendy Ośrodka Karpacz, Rady i komendy Hufca. W latach 1980-1982 komendant Hufca w Podgórzynie.

Cmentarz w Karpaczu. A2/R5/7.

phm. **HENRYKA ŁAIS** (19.01.1946 - 29.12.2016)

Do ZHP wstąpiła w 1971 roku. Była drużynową, członkiem Rady i komendy Hufca w Mysłakowicach. W latach 1979-1981 komendant Hufca w Mysłakowicach i członek Rady Chorągwi Jeleniogórskiej.

Cmentarz w Mysłakowicach.

ZOFIA WINIARSKA (07.05.1933 - 12.09.2017)

Założyła w 1961 roku dwie drużyny: harcerek im. Emilii Plater i harcerzy im. Zawiszy Czarnego w Mysłakowicach, opiekowała się nimi.

Cmentarz w Mysłakowicach.

hm. **KAZIMIERZ TRUSZCZYŃSKI** (17.02.1932 -1993)

W latach 1957-1967 był komendantem Hufca w Działdowie. Od 1967 do 1970 roku komendantem Ośrodka Harcerskiego „PERKOZ”, a od 1971 roku, zastępcą komendanta Centralnej Szkoły Instruktorów Zuchowych w Cieplicach Śląskich Zdroju. Instruktor jeleniogórskiego Hufca. Odznaczony Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Stary cmentarz w Cieplicach.

hm. **DANUTA MALINOWSKA** (02.04.1947 - 26.10.2005)

Do ZHP wstąpiła w 1967 roku. Była drużynową i szczepową, a w roku 1975 komendantem Hufca Cieplice. Aktywnie pracowała w Hufcu, była w gronie kadry obozów i zimowisk. Uczestniczyła w realizacji zadań harcerskich podczas Ogólnopolskiej Zimowej Spartakiady Młodzieży (1970)

Cmentarz stary w Cieplicach.

hm. **STANISŁAW ŚWICARZ** (16.12.1934 - 16.04.2011)

Do ZHP wstąpił w 1948 roku. W latach 1956-1962 był komendantem Hufca w Trzebnicy. Od 1964 roku pracował jako instruktor wykładowca w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych w Cieplicach Śląskich Zdroju. Od kwietnia 1965 do marca 1969 roku był zastępcą komendanta Hufca w Jeleniej Górze a od 1967 do 1968 roku Komendantem Ośrodka Cieplice.

Cmentarz stary w Cieplicach.

hm. **ZDZISŁAW CIURA** (25.08.1948 - 08.12.2005)

Do ZHP wstąpił w 1969 roku. Był drużynowym i szczepowym, członkiem kadry obozów w Kliczkowie, Linach i Radzyniu. Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. CK2/27A17.

hm. **TERESA URBANIAK** (18.08.1949 - 31.01.2004)

Do ZHP wstąpiła w 1969 roku. Była namiestnikiem zucho-
wym Hufca w Bolesławcu, a następnie instruktorem w jelenio-
górskim Hufcu. Odznaczona Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. 27CK2/R9/7.

hm. **TERESA JURCZYK** (07.11.1954 - 26.05.2016)

Do ZHP wstąpiła w 1969 roku. Była drużynową, a od 1970 roku, członkiem kadry obozów w Kliczkowie. Instruktorem jeleńniogórskiej Komendy Chorągwi. Odznaczona Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. 43/CK1/R9B/26.

phm. **BARBARA GAWLAK** (29.06.1951 - 25.10.2010)

Do ZHP wstąpiła w 1969 roku. Była członkiem Studenckiego Kręgu Instruktorskiego przy Studium Nauczycielskim w Jeleniej Górze, drużynową, szczepową, członkiem kadry obozów w Kliczkowie, komendantem kolonii zuchowej.

Strzegom - Olszowa, rząd 18.

hm. **DANUTA PERL** (27.04.33 - 24.08.2012)

hm. **BOLESŁAW PERL** (09.01.1932 - 24.08.2012)

Instruktorzy Centralnej Szkoły Instruktorów Zuchowych
im. Janusza Korczaka w Cieplicach Śląskich Zdroju.

Bolesław był autorem piosenek zuchowych „Zuchy Śpiewają”, kierownikiem Zespołu Harcerskiego Pieśni i Tańca „Słoneczko” jeleniogórskiego Hufca.

Cmentarz stary w Cieplicach.

hm. **KONRAD MIECZKOWSKI** (01.02.1935 - 03.02.2018)

Do ZHP wstąpił w 1957 roku. Był drużynowym, szczepowym. Współorganizatorem obozów m.in. w Strzebielinie Morskim, Brennie, Sławie i Radzynie. Popularyzator modelarstwa lotniczego. Odznaczony Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. 24CK2/14/12.

phm. **ZDZISŁAW ROMANKIEWICZ**
(11.04.1918 - 26.09.1995)

Do ZHP wstąpił w 1933 roku. Służbę instruktorską rozpoczął w 1937 roku. W jeleniogórskim Hufcu od 1957 roku. W latach 1958 - 1960 i 1962 - 1965 był komendantem Hufca. Od 1967 do 1969 roku, przewodniczył Komisji Rewizyjnej Hufca. Współorganizował obozy Hufca począwszy od 1957 roku w Szklarskiej Porębie, do 1969 roku - w Kliczkowie, wielokrotnie był ich komendantem.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. 4CK2/R1/1.

hm. **EDWARD LUDWINOWICZ** (07.05.1931 - 04.07.2017)

Do ZHP wstąpił w 1969 roku. Był drużynowym i szczepowym. W latach 1970-1975 przewodniczył Komisji Rewizyjnej Hufca. Uczestnik harcerskiej „Akcji Frombork”, „Honorowy Obywatel Miasta Fromborka”. Komendant obozów „Akcji Hotel” w Szklarskiej Porębie, obozów wędrownych po terenie Polski. Członek kadry kształcącej obozów w Kliczkowie. Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. 24CK1/R26/34.

phm. **JAKUB PEKAŃSKI** (07.09.1953 -1979)
 hm. **MARIAN PEKAŃSKI** (01.01.1925 - 20.01.2015)

Jakub, do ZHP wstąpił w 1970 roku. Był drużynowym 149 DH, członkiem kadry obozów w Kliczkowie.

Marian, do ZHP wstąpił w 1961 roku. Był drużynowym, komendantem Ośrodka Szkoleniowego w Sobótce (1962-1965), członkiem Rady i komendy Chorągwi Dolnośląskiej. W latach 1967-1968 p.o. komendanta jeleniogórskiego Hufca.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. 29CK/31/110.

hm. **WANDA BOGUCKA** (15.11.1947 - 11.10.1979)

Do ZHP wstąpiła w 1966 roku. Była drużynową i szczepową w Lwówku Śląskim. W latach 1975-1979 zastępca komendanta Chorągwi ZHP w Jeleniej Górze. Odznaczona Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. Al.Zasł.R7/6.

hm. WŁODZIMIERZ MARCINIAK
(09.06.1942 - 05.11.2006)

Do ZHP wstąpił w 1957 roku. Był drużynowym, a w latach 1967-1973 komendantem Hufca w Oławie. Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

ćwik **ZOFIA POPEK** (23.01.1935 - 18.10.2017)

Drużynowa w latach 1956-1958. Kierownik Harcerskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Słoneczko” w Jeleniej Górze.

Cmentarz w Sobieszowie.

hm. **MACIEJ KADŁUCKI** (24.08.1940 - 05.01.2013)

Służbę instruktorską rozpoczął w 1956 roku. Był drużynowym, kierownikiem Referatu Organizacyjnego a następnie zastępcą komendanta Hufca w Kamiennej Górze. W latach 1975-1987 kierował Wydziałem Ekonomiczno - Finansowym jeleniogórskiej Komendy Chorągwi.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. Al.Zasł.R23/6.

hm. **CZESŁAW HAKE** (1907 - 2003)

Do ZHP wstąpił w 1924 roku. Był drużynowym, kometantem Hufca w Kosowie Polewskim. W okresie wojny współpracował z Szarymi Szeregami. Od 25.10.1945 do 01.10.1946 roku, był członkiem komendy Chorągwi Dolnośląskiej w Jeleniej Górze, kierownikiem Wydziału Zuchowego. W jeleniogórskim Hufcu od 1947 roku kierował Referatem Zuchowym. W latach 1956-1973 był instruktorem w jeleniogórskim Hufcu. Odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari.

Cmentarz na Powązkach w Warszawie. Al. Zasłużonych.

pwd. **KRZYSZTOF KACZMAREK**
(4.11.1965 - 15.04.2011)

Instruktor modelarni 19 LDH.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. 28/CK2/11/4.

phm. **ANDRZEJ MOSKALUK** (19.03.1951 - 03.01.1995)

Był drużynowym i Komendantem Szczepu w Cieplicach. Organizował spływy kajakowe m.in. po Drawie i Czarnej Hań-
czy i rejsy żeglarskie po jeziorach mazurskich. Współorgani-
zował zimowiska w Poroninie i w Czechosłowacji.

Cmentarz stary w Cieplicach.

hm. **MARIAN SOBKA** (23.12.1940 - 22.12.2006)

Instruktor hufca od 1970 roku. Pełnił funkcje: drużynowego w drużynach wodniackich, Retmana w Hufcu i kierownika Klubu Łączności. Był członkiem Rady Hufca, wielokrotnie kadry obozów m.in. w Funce, Gostycynie i Chobienicach.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. 31ACK2/R10/8.

pwd. **WIESŁAW HODUN** (16.10.1954 - 13.08.2012)

Członek Studenckiego Kręgu Instruktorskiego (WSE).
W jeleniogórskiej Komendzie Chorągwi kierował Wydziałem
Sportu i Rekreacji.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze.

pwd. **ANDRZEJ WOLNIAK** (29.04.1982 -14.05.2015)

Instruktor specjalności - modelarstwo lotnicze w 19 LDH.
Budowane przez niego modele samolotów wyróżniane były na
zawodach ogólnopolskich. Był wicemistrzem Polski.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze. 43/16/8.

hm. **JERZY ŁOKAJ** (1931 - 1993)

hm. **JANUSZ MACIEJ ŁOKAJ** (28.12.1963 - 2012)

Jerzy, do ZHP wstąpił przed 1939 rokiem w Łodzi. Od 1949 roku był drużynowy 22 Lotniczej DH.

Janusz, instruktor od 1979 roku. Był drużynowym 13 Starszoharcerskiej Drużyny im. Batalionu „Parasol” - Czarna 13, komendantem obozów wędrownych: „Ziemia Olsztyńska”, „Ziemia Słupska”, obozów kajakowych „Szlakiem wodnym rzeki Obry” i spływu kajakowego „Obra 1991”.

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze. CK2/29A/17.

hm. **JERZY MENICH** (04.04.1930 - 1993)

Służbę instruktorską rozpoczął w 1946 roku. Od 10.12.1946 roku był drużynowym 65 DDH w Karpaczu. Kierował wydziałem organizacyjnym Komendy Chorągwi Dolnośląskiej (1957-1958). Był komendantem Hufców w: Nowej Rudzie (1958-1960), Bolesławcu (1960-1965 i 1967-1968), Złotoryi (1965-1967), Jeleniej Górze (01.12.1968-12.04.1969).

Cmentarz w Bielsku Białej.

hm. **JANINA KITAJKOWSKA** (1913 - 01.12.1978)

Drużynowa 21 DH im. Pustowójtówny w Poznaniu. Współorganizowała drużyny i pierwszy obóz jeleniogórskich harcerek w Łącznikowie (Staniszów 1946). Komendantka jeleniogórskiego Hufca harcerek (1946-1948)

Cmentarz Podgórze (Kraków) kwatery 12. rząd 7. miejsce 5. (grób rodzinny w budowie).

hm. **HENRYK WARECKI** (28.12.1917 - 11.09.1991)

Do ZHP wstąpił w 1933 roku, należał do 56 Mazowieckiej DH im. Ks. Ignacego Skorupki. Członek komendy Szarych Szeregów we Włocławku. Komendant jeleniogórskiego Hufca (5.11.1945 - 1.03.1946) i Hufca Jelenia Góra II (10.09.1946 - 02.11.1947). Należał do Stowarzyszenia Szarych Szeregów. Odznaczony Złotym Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz komunalnym we Włocławku.

*Śmierć każdego człowieka umniejsza mnie
albowiem jestem zespolony z ludzkością,
przeto nigdy nie pytaj komu bije dzwon;
Bije on Tobie.*

*John Donne poeta angielski
(za E. Hemingway „Komu bije dzwon”)*

ANEKS - 2019

- do wydawnictwa *Odeszli na wieczną wartę* (ISBN 978-83-937883-7-8) dostępnego na stronach:
[http://jbc.jeleniagora.pl/dlibra/collectiondescription?](http://jbc.jeleniagora.pl/dlibra/collectiondescription?dirids=730)
<https://zhpjg.pl/>

Jelenia Góra, listopad 2019

Wspominanie historii jeleniogórskiego harcerstwa nie jest możliwe bez pamiętania o tych, którzy odeszli na wieczną wartę. Oni bowiem swoją służbą w szeregach Związku Harcerstwa Polskiego historię tę pisali. Ich doświadczenia, przemyślenia i praca dowodzą, że harcerski etos jest ponadczasowy, że idea harcerskiego czynu nie przemija, że [...] *przeszłość zachowana w pamięci staje się teraźniejszością* - jak napisał Tadeusz Kotarbiński.

Indeks nazwisk

1.	Jan Cikorski.....	str.3
2.	Józefa i Józef Chmurzyńscy.....	str.4
3.	Józef Dobski	str.5
4.	Zdzisław Drobnik.....	str.6
5.	Józef Jakóbkiewicz.....	str.7
6.	Anna Kokotowska.....	str.8
7.	Bolesława Lewandowska.....	str.9
8.	Jerzy Maruchin.....	str.10
9.	Bożena Masarczyk.....	str.11
10.	Antoni Padewski.....	str.12
11.	Stefan Tkaczyk.....	str.13
12.	Henryk Tyburczy.....	str.14

hm. **JAN CIKORSKI** (04.04.1929 - 04.03.2019)

Instruktor harcerski od 1973 roku. Był drużynowym, szczepowym, członkiem Rady, komendy Hufca i Komisji Stopni Instruktorskich. Kierował Referatem Harcerskim. W latach 1974 - 1976 był komendantem obozów harcerskich „Akcja Hotel” (drugie turnusy) w Szklarskiej Porębie, wyróżnianych tytułem „Wzorowy Obóz”. W 1973 roku ukończył kurs drużynowych w Ośrodku Szkoleniowym im. Eugeniusza Fika w Sobótce. Odznaczony krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”(1989).

Cmentarz stary w Jeleniej Górze

hm. **HENRYKA CHMURZYŃSKA** (02.11.1916-25.11.1999)

Do ZHP wstąpiła w 1932 roku. Była drużynową drużyny harcerskiej i zuchowej. W 1945 roku współzałożycielka - opiekunka 6 drużyny harcerek (Sp.1) w Jeleniej Górze. W 1957 roku założycielka i drużynowa 54 DH im. Zofii Chrzanowskiej (LO). W maju 1957 roku drużyna złożyła przyrzeczenie. Odznaczona krzyżem „Za Zasługi dla ZHP z Rozetą-Mieczami”(1990).

hm. **JÓZEF CHMURZYŃSKI** (05.07.1915 - 07.02.2006)

Do ZHP wstąpił w 1928 roku. Należał do 6 Lubelskiej DH, był zastępowym, przybocznym (harcierz orli). W 1945 roku współzałożyciel - opiekun 1 DH (Sp.1). W lutym 1957 roku założył 52 i 53 DH (LO) w Cieplicach. Drużyny w maju złożyła przyrzeczenie. Komentant obozu w Mielnie (1958). Organizator rajdu reprezentacji Hufca na Złot Grunwaldzki (1960). Członek Komendy Hufca. Odznaczony krzyżem „Za Zasługi dla ZHP z Rozetą - Mieczami”(1990).

Cmentarz stary w Jeleniej Górze

hm. **JÓZEF DOBSKI** (07.02.1911 - 30.08.1992)

Do ZHP wstąpił 1924 roku. Służbę instruktorską rozpoczął jako drużynowy 2 Kieleckiej Drużyny Harcerzy. W latach 1935 -1939 był sekretarzem Zarządu Okręgu ZHP w Kielcach. Uczestniczył w pracy konspiracyjnej Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej. Był organizatorem Szarych Szeregów na Kielecczyźnie, a w latach 1943 - 1945 komendantem Chorągwi Kieleckiej Szarych Szeregów. W czerwcu 1945 roku przybył do Jeleniej Góry. Tu współorganizował dolnośląskie harcerstwo. Jego podpis (obok Rudolfa Korzeniowskiego i Mariana Stolarczyka) widnieje na rozkazie Komendy Chorągwi Dolnego Śląska z dnia 26 lipca 1945 roku, zarządzającym *rejestrację wszystkich harcerzy i harcerek*. Od 25.10.1945 do 10.02.1946 roku był pierwszym zastępcą komendanta Chorągwi Harcerzy Dolnego Śląska i kierownikiem Centrali Dostaw Harcerskich w Jeleniej Górze. W ostatnich latach życia przewodniczył Kręgowi Instruktorskiemu „Łysica” w Kielcach i jego wrocławskiemu zespołowi. Brał udział w pracach Komisji Historycznej Chorągwi Wrocławskiej. Odznaczony Krzyżem Virtuti Militari i krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” i jego złotą klasą oraz Rozetą - Mieczami do niego.

Cmentarz przy ul. Smętnej we Wrocławiu, kwatera AK

płk. ZDZISŁAW DROBNIAK (zmarł 23.09.1973)

Dowódca Batalionu Wojsk Ochrony Pogranicza (WOP) w Szklarskiej Porębie, członek Rady Przyjaciół Harcerstwa. Sygnatariusz Rozkazu - dowódcy Batalionu WOP i komendanta Ośrodka Harcerskiego ZHP z dnia 07.06.1968 roku, o powołaniu pierwszych czterech drużyn Harcerskiej Służby Granicznej (HSG) i zadaniach programowych i organizacyjnych tej specjalności.

Cmentarz w Szklarskiej Porębie

Fot. Janusz Turakiewicz

hm. **JÓZEF JAKÓBKIEWICZ** (16.03.1892 - 09.08.1953)

Współorganizator drużyn harcerskich na Dalekim Wschodzie (1919 - 1923), drużynowy drużyny im. Tadeusza Kościuszki we Władywostoku, hufcowy Okręgu Dalekiego Wschodu (1919-1920), wiceprezes Polskiego Komitetu Ratunkowego (PKR) we Władywostoku niosącego pomoc zwłaszcza osieroconym dzieciom. W lipcu 1921 roku, udał się do USA. Tam, pracą i zaradnością, przy poparciu Heleny i Ignacego Paderewskich zgromadził 36.000 dolarów na ewakuację z Dalekiego Wschodu. W Warszawie, jesienią 1921 roku, spotkał się z Józefem Piłsudskim, który przyjął honorowy patronat nad PKR. Założyciel Hufca Syberyjskiego w Zakładzie Wychowawczym Dzieci Syberyjskich w Wejherowie (1925 - 1927) spośród około 300 dzieci - sierot repatriowanych z Syberii. Organizator obozów żeglarskich na Helu (1925-1928), prekursor wychowania morskiego w ZHP, którego program prezentował na konferencji przedstawiceli harcerskich drużyn morskich i żeglarskich w Warszawie (1928). Od lutego 1946 roku mieszkaniec Cieplic Śląskich Zdrój, współorganizator miejscowego uzdrowiska, autor licznych wydawnictw medycznych. Odznaczony odznaką harcerską „Za Zasługę” (1924).

Cmentarz Stare Powązki w Warszawie

hm. ANNA KOKOTOWSKA (24.11.1946 - 28.11.2019)

Służbę instruktorską rozpoczęła w Hufcu Hrubieszów, była drużynową. W jeleniogórskim Hufcu zorganizowała i prowadziła 141 DH (1979). Była członkiem Komisji Stopni, Komisji Rewizyjnej Chorągwi Jeleniogórskiej (1985 - 1989), kadry obozów harcerskich m.in. w Chobienicach. W latach 1987 - 1988 organizowała samodzielne obozy drużyny (Struga i Łochowce). Wyróżniona odznaką Hufca „Za działalność” I, II i III stopnia.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze

hm. **BOLESŁAWA LEWANDOWSKA** (1924-1991)

Służbę instruktorską rozpoczęła w 1956 roku. w Krakowie. Od 15.06.1958 do 31.08.1963 roku. pracowała jako instruktorka w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka w Cieplicach Śląskich Zdroju. W okresie 01.05.1965 - 01.05.1967 roku, była komendantką Hufca ZHP w Jeleniej Górze i członkiem Rady Chorągwi Dolnośląskiej. Dnia 1-Maja 1965 roku, podczas Zlotu Hufca na stadionie miejskim, w obecności około 2000 harcerzy i licznie zebranych mieszkańców, z rąk przewodniczącego Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa Zbigniewa Daroszewskiego, odebrała sztandar ufundowany przez PRPH dla jeleniogórskiego Hufca.

Cmentarz w Bydgoszczy

HO. **JERZY MARUCHIN** (17.10.1929 - 17.12. 1990)

Do ZHP wstąpił w 1945 roku. Należał do 22 LDH, powołanej rozkazem komendanta Chorągwi Harcerzy L.3 z dnia 10.12.1945. Był członkiem komisji stopni harcerskich, sekcji szybowniczej, członkiem kadry obozów w Szklarskiej Porębie, Mielnie i Rewalu. Rozkazem L.13 z dnia 10.12.1946 mianowany sekretarzem komendy Hufca, Rozkazem L. 3 z dnia 2 marca 1948, kierownikiem referatu drużyn miejskich.

Stary cmentarz w Jeleniej Górze

hm. **BOŻENA MASARCZYK** (10.07.1942 - 19.07.2017)

W 1966 roku skierowana z Wydziału Zuchów GK ZHP, do pracy w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka w Cieplicach Śląskich Zdroju. Pracowała na stanowiskach: instruktorki, z-cy komendanta, a w latach 1973 - 1974 komendantki CSIZ. Odznaczona krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Cieplicach

hm. **ANTONI PADEWSKI** (28.03.1923 - 31.01.2016)

Do ZHP wstąpił w 05.10.1936 roku, należał do 4 RDH im. Jana Kilińskiego w Radomiu. Był drużynowym 20 RDH im. Henryka Dąbrowskiego (01.10.1945 - 30.09.1947). Uczestniczył w Krajowym Zjeździe Działaczy Harcerskich (08-10. 12. 1956) w Łodzi, podczas którego reaktywowano ZHP. Inicjator i współzałożyciel Stowarzyszenia „Rada Przyjaciół Harcerstwa w Jeleniej Górze”(1994).

Cmentarz nowy w Cieplicach

hm. **STEFAN TKACZYK** (02.06.1928 - 06.07.1999)

Do ZHP wstąpił w 1937 roku. Służbę instruktorską rozpoczął w 1945 roku jako drużynowy, w latach 1949-1950 był komendantem Hufca Nisko. W 1957 roku ponownie podjął służbę instruktorską jako drużynowy w Mysłakowicach, gdzie był także komendantem Ośrodka Harcerskiego - Gminnego Związku Drużyn, organizatorem biwaków harcerskich na pobliskich wzgórzach i „czarodziejskiej wyspie”, które były praktyczną formą realizacji programu harcerskiego, przeglądów piosenki harcerskiej, członkiem kadry obozów w Kliczkowie. Praca jego i kadry pod jego kierownictwem, wyróżniona została ufundowanym przez miejscowe społeczeństwo, sztandarem Gminnego Związku Drużyn (1974). Odznaczony krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”(1971).

Cmentarz w Lubiniu

hm. **HENRYK TYBURCZY** (21.03.1954 - 07.06.2019)

Do ZHP wstąpił w 1970 roku. Był drużynowym, członkiem kadry obozów Hufca m.in. w Kliczkowie, Szklarskiej Porębie i Gostycynie. W latach 1988-1991 przewodniczył Komisji Rewizyjnej Hufca. Odznaczony krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”(1989).

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze

**Zmarli przyjaciele
nie spoczywają w ziemi,
ale żyją w naszych sercach.**

Aleksander Dumas

Odeszli na wieczną wartę

ANEKS 3

do wydawnictwa: ISBN 978-83-937883-7-8 dostępnego
na: <http://jbc.jeleniagora.pl/> Harcerstwo jeleniogórskie
oraz <https://zhpg.pl/>

Jelenia Góra, listopad 2023

Adam Solarz

Współpraca: Władysław Hanusz, Zbigniew Meissner, Jan
Płonka, Danuta Sitek, Janusz Turakiewicz, Kazimierz Wojtasik

Autorem projektu naklejki na s.1 jest Jan Kielbowski

Wspominanie historii jeleniogórskiego harcerstwa nie jest możliwe bez pamiętania o tych, którzy odeszli na wieczną wartę. Oni bowiem swoją służbą w szeregach Związku Harcerstwa Polskiego i Radzie Przyjaciół Harcerstwa historię tę pisali. Ich ponadczasowe dokonania, preferowana wiedza i umiejętności harcerskie, dowodzą, że harcerski etos jest ponadczasowy, że idea harcerskiego czynu nie przemija.

Indeks nazwisk:

Jerzy Aleksandrowicz.....	3
Stanisław Bogusz	4
Zbigniew Daroszewski	5
Wojciech Dudek.....	6
Andrzej Gorzałczyński.....	7
Jerzy Gruszka.....	8
Bohdan Kudraszew.....	9
Bogusław Mielczarek.....	10
Krystyna Szemplińska	11
Ewa Szewczyk	12
Marian Ważny.....	13
Waldemar Wiśniewski.....	14
Zofia Zator.....	15

phm. **Jerzy Aleksandrowicz** (25.11.1944 - 15.01.2000)

Członek Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa (1970-1975). Przewodniczący Rady Uczelnianej Koła Młodzieży Wojaskowej przy Wyższej Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej. Przewodniczący Zarządu Powiatowego Związku Młodzieży Socjalistycznej i Rady Powiatowej Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej (1973-1974). Inicjator programu „Młodzież w realizacji zadań społeczno - gospodarczych miasta i powiatu”, koordynator współpracy organizacji młodzieżowych. Współorganizator Manewrów Techniczno - Obronnych Hufca, komendant szesnastoosobowej delegacji na Zlot Młodzieży Polskiej w Warszawie (1974).

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze.

Stanisław Bogusz (14.03. 1929 - 08.03. 2015)

Członek Powiatowej i Wojewódzkiej Rady Przyjaciół Harcerstwa(1969-1990), dyrektor naczelny Zakładu Włókien Chemicznych „Chemitex - Celwiskoza” w Jeleniej Górze. Za jego zgodą w warsztatach szkoły przyzakładowej jej uczniowie - harcerze 17. DSH, budowali sprzęt obozowy: kuchnię polową, wiatę kuchni, umywalnię, zlewozmywaki, stoły kuchenne, kuchnie gazowe, wyposażenie „łazien” obozowej w urządzenia do grzania ciepłej wody. Podczas HAL osobiście nadzorował uruchamianie tych urządzeń w Kliczkowie i Szklarskiej Porębie. Przy Jego akceptacji, począwszy od 1969 r., drużyna harcerska uczestniczył w Operacji 1001 Frombork, wyróżniona została tytułem Honorowych Obywateli Miasta Fromborka.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

phm. **Zbigniew Daroszewski** (19.02.1923 -27.02.2003)

Przewodniczący Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa w latach 1964-1973. Przewodniczący Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze. Kierował pracą trzydziestoosobowej Rady ludzi dobrej woli, którzy skutecznie pomagali jeleniogórskiemu Hufcowi w realizacji jego zadań programowych i organizacyjnych. Byli to m.in.: Przewodniczący Prezydium Powiatowej Rady Narodowej Zbigniew Fedorowicz, Władysław Kurbiel, Bogusław Mielczarek, ppłk Marian Krzyżosiak, Stanisław Bogusz, Jan Bachowski, Wiesław Radomiński, płk Wiesław Kazimierski, Stanisław Basiora, Bogdan Likstet, Władysław Kuc, Tadeusz Łuc. Przewodniczący PRPH podczas Zlotu Hufca wręczył sztandar ufundowany Hufcowi przez jeleniogórskie społeczeństwo (01. 05. 1965)

Wyróżniony honorową odznaką „Przyjaciel ZHP” (1965). Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”(1974).

Cmentarz Orląt Lwowskich we Wrocławiu.

hm. **Wojciech Dudek** (26.08. 1940 - 26.01.2022)

Działalność instruktorską rozpoczął 15.07.1961 r. w Hufcu ZHP Brodnica w Chorałwi Bydgoskiej. Prowadził drużynę harcerską, pełnił funkcję szczerpewego, członka Rady Hufca. Od 01. 06. 1968 r. zatrudniany w Hufcu na stanowisku Namiestnika Zuchowego. Od października 1969 r. do 31 sierpnia 1974 r. był instruktorem programowym w Centralnej Szkole Instruktorów Zuchowych im. Janusza Korczaka w Cieplicach Śląskich-Zdroju. W latach 1971-1974 drużynowy 87. DZ „Cieplickie Skrzaty” przy SP nr 3 w Cieplicach.

Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” (1972). Wyróżniony Honorową Odznaką Ofensywy Zuchowej (1964), w 1974 r. Honorowym Stopniem Harcmistrza PL.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

hm. Andrzej Gorzałczyński (29.05.1952 - 26.09. 2021)

Przewodniczący Wojskowego Kręgu Instruktor-skiego przy Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej w Jeleniej Górze. Współorganizator hufcowych manewrów techniczno-obronnych, kursu społecznych kuratorów Sądu dla Nieletnich spośród członków WKI przy WOSR. Instruktor Klubu Specjalności 58.Szczepu harcerskiego przy Ośrodku Kuratorskim Sądu dla Nieletnich (Ośrodek Jelenia Góra III).

Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” (1989).

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze.

hm. **Jerzy Gruszka** (12.06.1934-06.11.2020)

Do ZHP wstąpił w 1945 r. Należał do 3. i 5. DH w Gnieźnie, był zastępowym oraz przybocznym, zdobył stopień ćwika. W latach 1956-1958 drużynowy 37. DH im. Bohaterów Warszawy przy SP w Karpnikach. Od 1.01. do 31.12.1958 r. zatrudniony w KH jako Kier. Ref. Harcerskiego, równocześnie był opiekunem 57. DH im. „Alka” przy Technikum Łączności w Jeleniej Górze. W 1958 r. ukończył kurs phm. (CAS). Do 1964 r. był szczeptowym „Liczyrzepa” przy SP nr 4, a w latach 1970-1973 komendantem 15. Szczepu „Błyskawica” przy SP nr 3 w Cieplicach Śląskich-Zdroju. Po 1975 r. komendant 9. Szczepu Harcerzy Starszych przy I LO. Był twórcą kampanii programowej „Bohater” Jeleniogórskiego Hufca ZHP, zakończonej nadaniem w 1983 r. imienia „Bohaterskich Lotników Polskich”. W 1971 r. mianowany harcymistrzem, w 1984 r. wyróżniony został Honorowym Stopniem Harcymistrza PL.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

hm. **Bohdan Kudraszew** (10.01.1935-17.01.2022)

Do ZHP wstąpił 24.02.1946 r. w Bydgoszczy. Należał do 22. Lotniczej DH przy LO w Jeleniej Górze (1949). Był członkiem modelarni lotniczej 22.LDH. W latach 50-tych w budynku LO zabrakło miejsca dla harcerskiej modelarni wówczas przemieszczał ją do MDK przy ul. Matejki i nadal doskonalił swoje umiejętności modelarskie. Pasji tej uczył innych. W latach 1955-1958 instruktor wykładowca w Centralnym Ośrodku Harcerskim w Cieplicach Śląskich-Zdroju. Komendant Ośrodka Harcerskiego w Cieplicach (1971-1972). Był członkiem kadry obozu w Kliczkowie, tym który uczył harcerzy kwatermistrzowskiego fachu.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

phm. **Bogusław Mielczarek** (9.05.1937-2.08.2004)

W latach 1965-1973 członek Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa, z-ca przewodniczącego PRPH. Organizator Wydziału Gospodarki Wodnej i Ochrony Powietrza Prezydium MRN, Zakładu Badawczo-Wdrożeniowego Instytutu Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej. Inicjator akcji „Opis” jeleniogórskiego Hufca, której wykonane zadania posłużyły do opracowania publikacji „Stan ochrony środowiska człowieka Kotliny Jeleniogórskiej”. Sesja PiMRN poświęcona zagadnieniom ochrony środowiska człowieka powołała pierwszy w kraju Jeleniogórski Komitet Ochrony Środowiska Człowieka (JKOŚCz), w którym Przewodniczącym Sekcji Popularyzacji Ochrony Środowiska został komendant Hufca (30.06.1971). W piśmie do naczelnika GK ZHP Przewodniczący JKOŚCz pisał o dokonaniach Hufca oraz wniosku o utworzenie sprawności harcerskiej obejmującej zadania w zakresie ochrony środowiska.

Odznaczony Krzyżem „Za Zasług dla ZHP” (1972).

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze.

sam. **Krystyna Szemplińska** (02.02. 1924 -11. 11. 2021)

Do ZHP wstąpiła 15.09. 1938 r. w Poznaniu. Należała do 2-go Koedukacyjnego Kręgu Instruktorskiego Jeleniogórskiej Komedy Chorągwi (1945). 8.04. 1946 r. otrzymała przydział do Jeleniogórskiego Hufca Harcererek. Od 19.11.1946 była drużynową 1. Drużyny Harcererek im. Olgi Małkowskiej. 20.06.1947 r. rozkazem nr 6 Komendantka Chorągwi Harcererek Dolnego Śląska we Wrocławiu, hm. Wanda Tomaszewska przyznała próbę na drużynową. Dnia 28.08.1947 r. zdobyła stopień „Samarytanka”. Członkini komendy Hufca Harcererek (26.04.1946), a od 03. 1947 r. przyboczna Hufca Harcererek. Ukończyła kurs drużynowych, zorganizowany przez Główną Kwaterę Harcererek w Mirachowie w pobliżu Kartuz (1946). Była komendantką obozów Hufca: w Grześkowie k/Karpmnik (1947), kursu drużynowych w Szklarskiej Porębie (1948), w Gąbinie pow. słupski (1948).

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze.

hm. Ewa Miłuch-Szewczyk (22.05.1953-6.08.2023)

Działalność instruktorską podjęła w Hufcu ZHP w Zgorzelcu. W jeleniogórskim Hufcu była: szczepową przy SP nr 4 i 11, członkiem Rady Hufca, kadry obozów i NAL. Aktywnie uczestniczyła w organizacji Harcerskiego Biegu Narciarskiego w Szklarskiej Porębie - Jakuszycach (1984-1989).

Wyróżniona nagrodą komendanta Chorągwi (1988) Odznaczona Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”(1989).

Cmentarz w Mysłakowicach.

hm. Marian Ważny (22.07.1932-13.12.2020)

Do ZHP wstąpił 28.01.1945 r. Był członkiem 1. DH im. Zawiszy Czarnego w Bytowie, w 1947 r. uczestnikiem Złotu w Szczecinie. Od 25.02. 1948 r. do 22.12.1948 r. drużynowy 8. DH im. gen. W. Sikorskiego w Bytowie (HO). Ukończył w 1949 r. kurs drużynowych w Zakopanem. Uczestnik obozów w Pogorzeli (1948) i Czerniawie (1949). W latach 1957-1961 drużynowy 29. DH im. Zawiszy Czarnego przy ZSZ nr 3. w Jeleniej Górze. W 1957 r. instruktor obozu harcerskiego w Szklarskiej Porębie, w 1958 r. oboźny obozu w Strzebielinie Morskim. W 1959 i 1960 r. kom. obozów w Karwiku, w 1971 r. w Ławszowej. W 1961-1969 członek ref. Starszoharcerskiego, 1970-73 kierownik Ref. MSR, 1973-1975 referatu HSPS w Hufcu ZHP w Legnicy. W 1976-1981 r. Pilot Chorągwi Jeleniogórskiej, 1979 r. członek Retmanatu Hufca ZHP. Komendant obozów: w Ustce (1977), Wisielce (1978), Gostycynie (1979-82).

Odznaczony Krzyżem „Za Zasługi dla ZHP” (1975).
Wyróżniony (1983) Honorowym Stopniem Harcmistrza PL.

Pochowany w Dreieich-Sprendlingen w Hesji.

hm. **Waldemar Wiśniewski** (18.01.1945 - 30.01.2021)

Do ZHP wstąpił w 1967 r. Był drużynowym 55. DH (1968), szczepowym (1971) przy SP nr 8 w Jeleniej Górze, komendantem Ośrodka Jelenia Góra III (1.01.1971). Z dniem 1.09. 1971 r. rozpoczął etatową pracę w komendzie Hufcu na stanowisku kierownika Zespołu Pracy z Drużynami i Związkami Drużyn oraz Referatu Sportu i Turystyki. W 1973 r. wybrany z-cą kom. Hufca ds. programowych, w 1974 r. z-cą ds. organizacyjnych. 19.11. 1975 r. wybrany komendantem Hufca. Funkcje tą pełnił do 31.12. 1977 r. W latach 1971-1975 był współorganizatorem i komendantem Zgrupowania Obozów Hufca w Kliczkowie. Był członkiem Rady Jeleniogórskiej Chorągwi, jej Prezydium i Komendy (1975-1978).

Mianowany do stopnia harcmistra(1973). Wyróżniony Honorowym Stopniem Harcmistrza PL (1983).

Cmentarz nowy w Jeleniej Górze.

Trop. Zofia Zator (21.05. 1933 - 07.08. 2023)

W Cieplicach Śląskich - Zdroju (Bad Warmbrunn) mieszkała od 1943 r., przywieziona z miejscowości Lututów (k. Wielunia) do rodziców, którzy w 1942 r. trafili tu na roboty przymusowe. W czasie okupacji niemieckiej, w mieszkaniu jej rodziców spotykali się Polacy, śpiewali patriotyczne polskie piosenki w nadziei na zakończenie wojennej zawieruchy. Działalność harcerską poznała już w czerwcu 1945 r., gdy przyjechała tu z Wadowic drużyna harcerek na obóz, była jej przewodniczką po Cieplicach i okolicy, uczestniczką realizowanego programu harcerskiego. Uczestniczyła w organizacji i działalności drużyny, która wiosną 1946 r. została zarejestrowana jako 5. Dolnośląska Drużyna Harcerek w Cieplicach. Wspierała działalność harcerstwa, skutecznie zabiegała o utrwalenie jego historii. W jej domu spotykali się dawni instruktorzy ZHP, debatowali o minionych harcerskich dokonaniach, a zwłaszcza tych, którzy konsekwentnie wdrażali ideały dawnego harcerstwa.

Cmentarz stary w Cieplicach Śląskich -Zdroju.

*Jesteśmy jedni dla drugich pielgrzymami,
którzy różnymi drogami zdążają
w trudzie na to samo spotkanie”*

Antoine de Saint-Exupéry

Odeszli na wieczną wartę

Aneks 4

- do publikacji „Odeszli na wieczną wartę” dostępnej na stronach: <http://jbc.jelenia-gora.pl> > Harcerstwo jeleniogórskie oraz <https://zhpjg.pl>

Jelenia Góra, listopad 2025

Adam Solarz

Współpraca: Wanda Krzyżosiak, Jolanta Sułkowska,
Andrzej Gawłowski, Adam Jaworski.

Wspominanie historii jeleniogórskiego harcerstwa nie jest możliwe bez pamiętania o tych, którzy odeszli na wieczną wartę. Oni bowiem swoją służbą w szeregach Związku Harcerstwa Polskiego historię tę pisali. Ich doświadczenia, przemyślenia i praca dowodzą, że harcerski etos jest ponadczasowy, że idea harcerskiego czynu nie przemija, że *przeszłość zachowana w pamięci staje się teraźniejszością* - jak napisał Tadeusz Kotarbiński.

Indeks nazwisk

1.	Teresa i Stanisław Emil Jaworscy.....	str. 3
2	Marian Krzyżosiak.....	str. 4
3.	Zbigniew Lipiński.....	str. 5
4.	Andrzej Kopacz	str. 6
5.	Danuta Arciuszkiewicz.....	str. 7
6.	Krystyna i Kazimierz Truszczyńscy	str. 8
7.	Kazimierz Piotrowski.....	str. 9
8.	Karol Zbigniew Kamiński	str. 10

Harcmistrz **TERESA JAWORSKA**
10.01.1929 - 28.06.2018

Harcmistrz **STANISŁAW EMIL JAWORSKI**
18.03.1928 - 14.05.2014

Wstąpił do ZHP 24 .04. 1939 roku. Drużynowy, komendant obozów w Poroninie (1948) i Szczawnicy (1949). Zastępca komendanta jeleniogórskiego Hufca (1957), kierownik Referatu Młodszo-harcerskiego. Komendant obozów Hufca w Szklarskiej Porębie (1957) i w Strzebielinie Morskim (1958). Wyróżniony Honorową Odznaką za Zasługi dla ZHP.

Cmentarz w Tuchowie (Powiat Tarnów).

Pułkownik **MARIAN KRZYŻOSIAK**
26.05.1924 - 08.05.1998

Działacz Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa w Jeleniej Górze od 1964 roku. Dowódca Batalionu Wojsk Ochrony Pogranicza w Szklarskiej Porębie. Inicjator współpracy WOP z ZHP, powołania Miejskiej Rady Przyjaciół Harcerstwa w Szklarskiej Porębie. Uczestnik Zlotu 20-lecia Harcerskiej Służby Granicznej. Wyróżniony odznaką Ruch Przyjaciół Harcerstwa.

Cmentarz w Szklarskiej Porębie.

Młodzik **ZBIGNIEW LIPIŃSKI**

01.01.1934 –22.09.2025

Wstąpił do ZHP w 1945 roku. Należał do 21. DDH w Cieplicach. Zastępowy, uczestnik obozów w: Czerniawie - Zdroju 1947 r., Łazach 1948 r., Rewalu (Nowym Śliwnie) 1949 r. Organizator w ramach Harcerskiego Klubu Sportowego (1947 r.), na Górze Strzeleckiej w Cieplicach, eliminacji do mistrzostw Polski ZHP w skokach narciarskich w Zakopanem. Współorganizator licznych imprez narciarskich w tym, Harcerskiego Biegu Narciarskiego Dzieci i Młodzieży w latach 1984-1988 rozgrywanego w Szklarskiej Porębie-Jakuszytach.

Cmentarz w Sobieszowie.

Podharcemistrz **ANDRZEJ KOPACZ**
08.12.1942 - 28.06.2024

Do Związku Harcerstwa Polskiego wstąpił w 1969 roku. Ukończył kurs drużynowych w Centralnej Szkole Instruktorów ZHP w Warszawie. Drużynowy 40. DH im. Szarych Szeregów przy SP nr 2, szczepowy, z-ca komendanta Ośrodka Harcerskiego w Szklarskiej Porębie. Organizator biwaków ośrodka harcerskiego przy Strażnicy WOP Orle, Instruktor funkcyjny obozu jeleniogórskiego Hufca w Kliczkowie.

Cmentarz w Szklarskiej Porębie.

Przewodnik **DANUTA ARCIUSZKIEWICZ**
01.04.1941 - 05.09.2020

Do Związku Harcerstwa Polskiego wstąpiła w 1971 roku.
Drużynowa 48. DH im. Wiktora Hapunnika o specjalności Har-
cerska Służba Graniczna, szczepowa przy SP nr 4 w Szklarskiej
Porębie.

Cmentarz w Szklarskiej Porębie.

Hm. PL **KRYSTYNA TRUSZCZYŃSKA**
18.04.1936 - 06.04.2024

W ZHP od 1958 roku. Drużynowa, wykładowczyni w Ośrodku Harcerskim „PERKOZ” w Olsztynku i CSIZ w Cieplicach. Komendantka jeleniogórskiego Hufca ZHP w latach 1977-1979, członkini Rady Chorągwi 1978 - 1981 oraz Kręgu Seniorów i Starszyny. Odznaczona krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”

Hm. PL **KAZIMIERZ TRUSZCZYŃSKI**
17.02.1932 - 17.06.1993

W ZHP od 1956 roku. Komendant Hufca w Działdowie w latach 1957-1967, a od 1967 do 1970 roku komendant Ośrodka Harcerskiego „PERKOZ” w Olsztynku. Od 1973 roku, z-ca komendanta Centralnej Szkoły Instruktorów Zuchowych w Cieplicach. Instruktor jeleniogórskiego Hufca, kadry obozów w Kliczkowie. Odznaczony złotym krzyżem „Za Zasługi dla ZHP”.

Cmentarz stary w Cieplicach.

Przewodnik KAZIMIERZ PIOTROWSKI
17.01.1950 - 21.02.2024

Instruktor ZHP od 1967 roku w Hufcu Wrocław II Śródmieście oraz Hufcu Wrocław Krzyki. Drużynowy drużyny starszoharcerskiej przy II LO we Wrocławiu. Współorganizator Powiatowej Rady Przyjaciół Harcerstwa w 1994 roku, a od 2002 roku przewodniczący stowarzyszenia Rada Przyjaciół Harcerstwa w Jeleniej Górze. Uczestnik zlotu ZHP w Zegrzu w 1995 roku z okazji 60. rocznicy Zlotu w Spale. Inicjator organizacji wakacyjnego wypoczynku dla dzieci z Ukrainy, pochodzących z Ługańska, Doniecka, Winnicy i Zaporozża.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

Podharcistrz **KAROL ZBIGNIEW KAMIŃSKI**
18.04.1947 - 17.09.2025

Należał do Wojskowego Kręgu Instruktorskiego przy Wyższej Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej w Jeleniej Górze. Instruktor modelarstwa okrętowego, Klubu Lotnika „Śmigiełko”, komendant obozu Hufca ZHP w Kliczkowie.

Cmentarz stary w Jeleniej Górze.

W jesiennych dniach wspominamy harcerki, harcerzy, instruktorki, instruktorów i działaczy Ruchu Przyjaciół Harcerstwa, którzy „Odeszli na wieczną wartę”. Na ich grobach zapalamy znicze. Na kartach wydanych WSPOMNIENÍ przypominamy efekty ich pracy, poczynwszy od 1945 roku, którymi wpisali się w dzieje jeleniogórskiego harcerstwa:

Wspomnienia dostępne są w Internecie:
<http://jbc.jelenia-gora.pl> Harcerstwo jeleniogórskie
 oraz <http://zhpjg.pl>

...Nie zgaśnię tej przyjaźni żar,
co połączyła nas.

Nie pozwolimy by ją stał nieubłagalny czas ...

Przyjaciele ze
Związku Harcerstwa Polskiego